

Yttrande över Vårt gemensamma ansvar – för unga som varken arbetar eller studerar (SOU 2018:11)

Dnr U2018/01831/UF

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har begränsat remissen till avsnitten 9.1, 10.2 samt 11.3 och Skolverket yttrar sig endast över dessa avsnitt.

Skolverket tillstyrker förslagen i avsnitt 9.1 men anser inte att utredningens alternativa lösning med ett uppdrag till Skolverket i samarbete med Socialstyrelsen och CSN är lämplig. I samband med frågor om ekonomisk ersättning till ungdomar inom aktivitetsansvaret, så menar Skolverket att det är viktigt att vara uppmärksam på skollagens intentioner enligt 29 kap. 9 §, där syftet är att i första hand motivera den unge i målgruppen till att påbörja eller återuppta en utbildning och där en öppning för detta kan vara introduktionsprogrammen.

Skolverket tillstyrker utredningens förslag i avsnitt 10.3, men föreslår att det föreslagna vägledningssamtalet för ungdomar som kan komma att vara berörda av kommunernas aktivitetsansvar, snarare utformas som ett överlämningssamtal då detta signalerar att det ska finnas en mottagande part, i detta fall de inom kommunen som arbetar med kommunernas aktivitetsansvar.

Skolverket har inget att erinra mot utredningens förslag i avsnitt 11.3 om nationell samverkan mellan myndigheter för att utveckla ett mera sammanhängande stöd till barn och unga. Dock bör nämnas att Skolverket och Arbetsförmedlingen redan i dag har uppdrag som tangerar området för samordnarens förslag.

Avsnitt 9.1 Utredning om ekonomisk ersättning till unga inom det kommunala aktivitetsansvaret

Skolverket tillstyrker utredningens förslag om att tillsätta en utredning om ekonomisk ersättning till unga i målgruppen för kommunernas aktivitetsansvar. Skolverket har som utredningen skriver varit i kontakt med tjänstemän på kommuner som har sett ett behov av att ge ekonomisk ersättning till unga inom detta ansvar, men som inte haft erforderliga medel för att kunna göra det. Det finns enligt samordnaren betydande skillnader när det gäller i vilken utsträckning kommuner erbjuder ersättning för att till exempel ta sig till en aktivitet som erbjuds inom ramen för

aktivitetsansvaret. Om orsaken beror på kommunal praxis eller andra skäl kan Skolverket inte bedöma. Skolverket kan inte heller avgöra hur stort detta problem är i praktiken för arbetet med kommunernas aktivitetsansvar. Enligt många kommuner som Skolverket har varit i kontakt med är dock ekonomisk ersättning ofta en förutsättning för att en ungdom ska kunna delta i en åtgärd. Dock finns en viss risk att sådan ekonomisk ersättning som betänkandet avser, inte i första hand leder mot skollagens intentioner enligt 29 kap. 9 §, det vill säga att den unge inom målgruppen för aktivitetsansvaret i första hand ska motiveras att påbörja eller återuppta samt fullfölja en utbildning.

Förändringar och förtydliganden i 29 kap. 9 § skollagen, angående aktivitetsansvaret trädde i kraft den 1 juli 2018. Efter lagens ikraftträdande så ingår den ungdom som utbildar sig inom introduktionsprogrammen inte längre i kommunernas aktivitetsansvar. Eftersom ansvaret i första hand syftar till att motivera en ungdom att påbörja eller återuppta en utbildning, så torde insatser och åtgärder inom kommunernas aktivitetsansvar kunna leda till studier eller praktik inom ramen för till exempel introduktionsprogrammen. Skolverket vill framhålla att det redan idag finns en öppning för den ungdom som av synnerliga skäl behöver vara inskriven på introduktionsprogrammen, trots behörighet till ett nationellt program. En ungdom som studerar på ett introduktionsprogram, vilket också kan innehålla praktik, har även rätt till studiejälp från CSN, elevhälsa samt studie- och yrkesvägledning.

Skolverket anser inte att utredningens alternativa lösning med ett uppdrag till Skolverket i samarbete med Socialstyrelsen och CSN är lämplig. Ett sådant uppdrag skulle falla utanför Skolverkets instruktionsenliga uppgifter. Skolverket skulle i ett eventuellt uppdrag kunna bidra med kunskaper om skolväsendet och aktivitetsansvaret, men ansvaret för ett sådant uppdrag skulle behöva ligga på en myndighet med uppgifter som rör individersättningar.

Avsnitt 10.2 Avslutande vägledningssamtal för elever som avslutar gymnasiet i förtid eller utan examen

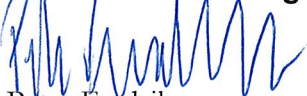
Skolverket tillstyrker utredningens förslag, men anser att för ungdomar som kan komma att beröras av kommunernas aktivitetsansvar så bör det föreslagna vägledningssamtalet snarare utformas som ett överlämningsamtal. Samtalet bör syfta till att personen så snabbt som möjligt får kontakt med ansvariga inom kommunernas aktivitetsansvar.

Genom att utforma vägledningssamtalet som ett överlämningsamtal, där även personer inom kommunen som arbetar med aktivitetsansvaret kan delta, underlättas samarbetet mellan kommunen och de aktuella ungdomarna samt gymnasieskolan. Ett överlämningsamtal ger tydliga signaler om att det finns en mottagande part, i detta fall kommunernas aktivitetsansvar.

Avsnitt 11.3 Nationellt samordnat stöd från tre myndigheter

Skolverket har inget att erinra mot utredningens förslag om en nationell samverkan mellan Skolverket, Arbetsförmedlingen och Socialstyrelsen för att utveckla ett mer sammanhängande stöd till barn och unga som riskerar att få eller har svårigheter i sin etablering. Det bör dock nämnas att Skolverket och Arbetsförmedlingen redan i dag har uppdrag som tangerar området för samordnarens förslag. I regleringsbrev för 2018 har till exempel myndigheterna i uppdrag att tillsammans stödja och underlätta samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedling på lokal nivå om övergång till studier i kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

På Skolverkets vägnar

Peter Fredriksson
Generaldirektör

Marianne Lindblå
Undervisningsråd

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Peter Fredriksson. I ärendets slutliga handläggning har avdelningschefen Kjell Hedwall, rättschefen Sara Andersson, enhetschefen Helen Myslek, tf. enhetschefen Thomas Rotter, juristen Thomas Vamos och undervisningsrådet Marianne Lindblå (föredragande) deltagit.